

Synkronisering av dato i Standard endringsskjema (SES) ved presisjonsopplæring.

Forslag til standardisering av datoangivelser i Norge

Gunn E. H. Løkke og Jon A. Løkke

Høgskolen i Østfold, avdeling for helse- og sosialfag

Bakgrunn

Standard endringsskjemaer, omtalt som SES (Standard Celeration Charts, SCC, i den internasjonale litteraturen), er en viktig del av Presisjonsopplæring (PO) (engelsk: precision teaching). Skjemaet benyttes til kontinuerlig overvåking av læringsprosesser og som utgangspunkt for fortløpende evaluering og tilrettelegging av opplæring. Skjemaet kan brukes til å fremstille all menneskelig atferd, fra atferd som forekommer én gang per 24 timer til atferd som forekommer 1000 ganger per minutt. Siden alle utgaver av SES per definisjon er standardiserte, vil man, dersom man kan tolke én utgave, være i stand til å tolke alle skjemaer. En standardisering er imidlertid ikke mulig å overføre direkte fra amerikanske forhold til norsk bruk. Unntaket er standarden for angivelse av datoer for oppstart. Vi presenterer i denne artikkelen forslag til hvordan datoangivelser kan standardiseres i Norge.

Standardiseringer i bruk av SES

Standard endringsskjema (SES) (Løkke & Løkke, 2006) innebærer standardisering av flere forhold ved datainnsamling og datafremstilling. For det første har SES én standard skala for å framstille atferdsendring numerisk. Standardiseringen medfører at det er lett å tolke både retning og grad av endring. Tolkning av retning og endringsgrad kan være vanskelig når data framstilles i grafer som strekkes eller komprimeres ved endring av verdiaksen eller y-aksen. For det andre er måleenheten i SES alltid rate, eller responser per tidsenhet. I SES er tidsenheten ett minutt. Standard endringsskjema framstiller originaldata og ikke aggregerte, altså sammenslåtte, data.

Den tredje standardiseringen er registrering av endring i rate over tid. Enhver forholdsmessig lik økning i rate over tid (eksempelvis gange med to eller dele på to); *akselerasjon*, eller reduksjon i rate; *deselerasjon*, ser lik ut på skjemaet, uavhengig av verdien på laveste og høyeste registrering. Den vertikale aksene, y – aksene på alle SES, framstiller verdier som øker med ganger ti ($\bullet 10$). Enhver linje trukket fra bunnen av skjemaet på venstre side til toppen på høyre side indikerer en endring i læring med ganger to ($\bullet 2$). Enhver linje trukket fra toppen på venstre side til bunnen på høyre side indikerer en endring i læring på $\frac{1}{2}$ eller delt på to (Calkin, 2005; Lindsley, 1972).

Den fjerde standardiseringen er framstilling av data i sanntid. Alle presisjonslærere starter

registrering i skjemaet på samme dag, og alle data på samme dato er plassert på samme sted på alle skjemaer i USA. Det betyr at tid angis i sin helhet, og dersom man skal tolke et skjema, vil man umiddelbart vite hvordan læring ser ut på en bestemt dato og hvordan læring endres over reelle dager. Det vanligste SES, Daily per minute, dekker 140 dager, eller 20 uker. Første dag som registreres, og som starter alle amerikanske skjemaer, er første søndag etter Labour day. Mandag etter Labour day er første skoledag i USA (Binder, 1996).

Alle standarder som er i bruk i SES er overførbare til norske forhold, unntatt disse dato- og tidsangivelsene. Det norske skoleåret er organisert annerledes enn det amerikanske, som er utgangspunkt for tidsangivelsen i SES. Oppstartsdagen i USA faller på den første eller andre søndagen i september. Siden skolene starter tidligere i Norge, må oppstartsdag for første skjema i skoleåret legges til august. Derfor bør norske presisjonslærere samordne sine skjemaer slik at alle starter skjemaene på samme dag.

Fordelen med synkronisering er at alle som tolker data i SES vet nøyaktig på hvilken dato registreringen er ført. Det er lett å se om oppstarten har vært i begynnelsen av skoleåret eller lenger ut i skoleåret. Opplæring kan organiseres ut fra informasjon om hendelser i skoleåret og ferier. I motsetning til andre grafer, er det mulig å se hvordan avbrekk i reell tid, eksempelvis helger og ferier, påvirker læringsprosesser. I løpet av ett år trengs tre skjemaer for å dekke hele skoleåret siden hvert skjema dekker 20 uker. Skolestart i Norge faller vanligvis på andre eller tredje uke i august. Nøyaktig ukedag for oppstart varierer.

Forslag

Vårt forslag er at oppstartdag for første skjema er andre søndag i august. Slik sikres det at første skoledag dekkes, uavhengig av om skoleåret startes tidlig eller sent i august. Siste dag i skjemaet vil da være i juleferien. Skjema to bør starte første søndag i januar, som vanligvis ligger sent i uke 52 eller tidlig i uke 1. Skjema nummer tre startes på søndag i uke 20 som er siste uke i skjema nummer to. I enkelte år vil søndag i uke 20 falle innenfor de 20 ukene som dekkes av skjema 2. Forslaget er da å starte skjema tre søndag i uke 21.

I USA samordnes oppstart av skjemaene hvert år ved at oppstartsdato, eller synkroniseringsdato, kunngjøres i tidsskriftet for presisjonsopplæring, *Journal of Precision Teaching and Celeration*. I Norge har vi mulighet til å synkronisere skjemaene våre gjennom NTA. Vi tar gjerne på oss oppgaven med å minne presisjonslærende i Norge om oppstart hver høst. I tabellen under presenteres mulige startdager for SES de neste tre årene.

Tabell 1
Datoer for synkronisering av SES i Norge

År	Dato for start av 1. skjema	Dato for start av 2. skjema	Dato for start av 3. skjema
2008/2009	10. august	28. desember	17. mai 2009
2009/2010	9. august	3. januar 2010	23. mai 2010
2010/2011	8. august	2. januar 2011	22. mai 2011

Referanser

- Binder, C. (1996). Behavioral fluency: Toward a new paradigm. *The Behavior Analyst*, 19, 163–197.
- Calkin, A. (2005). Precision Teaching. The Standard Celeration Charts. *The Behavior Analyst Today*, 6, 4, 207–213.
- Lindsley, O. R. (1990). Precision teaching. By teachers for children. *Teaching Exceptional Children*, spring, 10–15.
- Løkke, G. & Løkke, J. (2006). Etablering av ballettdans ved hjelp av Presisjonsopplæring (Precision Teaching). *Norsk Tidsskrift for Atferdsanalyse*, 33, 111–118.